

Sesja – ORZECZNICTWO LEKARSKIE I PSYCHOLOGICZNE MEDICAL AND PSYCHOLOGICAL CERTIFICATION

Rola izb lekarskich w integracji środowiska biegłych sądowych

Physician's chambers role in court experts integration

RYSZARD SZOZDA, JACEK KOZAKIEWICZ

Śląska Izba Lekarska w Katowicach, ul. Grażyńskiego 49a, 40-126 Katowice

Biegły sądowy jest osobą, posiadającą wiadomości specjalne, która jest wzywana przez organ procesowy do zbadania i wyjaśnienia w swojej opinii istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności, których poznanie wymaga specjalnych wiadomości z zakresu nauki, sztuki, techniki lub rzemiosła. Biegłym jest także osoba wezwana w celu wydania opinii fachowej bez uprzedniego badania okoliczności faktycznych – np. w celu wydania opinii naukowej. Jedną z grup biegłych sądowych są lekarze.

Izby lekarskie obligatoryjnie zrzeszają wszystkich lekarzy. Część z nich podjęła się wykonywania funkcji biegłego sądowego. Wielu lekarzy – nawet z długoletnim stażem orzeczniczym rezygnuje jednak z tej funkcji – na ich miejsce przybywają inni. Przyczyny „fluktuacji” są różne – od niskich wynagrodzeń po brak możliwości „znalezienia się” w tego typu pracy. Rolą izb lekarskich winna być integracja środowiska, organizowanie szkoleń i forów wymiany doświadczeń oraz występowanie w imieniu środowiska w roli mediatora w sytuacjach konfliktowych lub wymagających integracji i konsolidacji całego środowiska. Rolę taką izba może pełnić tworząc komisję problemową lub zespół zajmujący się problematyką opiniowania i orzecznictwa sądowo-lekarskiego.

Doświadczenia własne Śląskiej Izby Lekarskiej w Katowicach przedstawimy w trakcie konferencji.

Słowa kluczowe: *biegły sądowy, izby lekarskie, orzecznictwo sądowo-lekarskie*

Court experts have special information and the courts and other proceedings organs summon them to investigate and explain important – in their opinion - circumstances, for the solution of which the expert must have special knowledge within science, art, technology or crafts. An expert may also be someone summoned to issue an expertise without investigating the factual circumstances – e.g. a scientific expertise. Physicians are one of the court experts group.

All physicians must be members of Physicians Chambers. Some of them are court experts. Many physicians, even those with long-term certification experience, resign from this post – to be replaced by others. The reasons for such “fluctuation” differ – from low salaries to inability to fully accept this type of work. The Physicians Chambers' role could be the integration of this group, organization of courses and discussion groups for exchange of experience as well as acting as mediators in some conflicts or in situations which require integration, and consolidation of all court experts. The Chamber may fulfil such role by forming committees or groups issuing opinions or legal and medical certification.

The Silesian Medical Chamber's own experiences will be presented during the Conference.

Key words: *court expert, Physicians Chambers, legal and medical certification*

Badania lekarskie kierowców z przyczyn zdrowotnych – problemy prawa, orzecznictwo

Medical examinations of car drivers for health reasons – legal problems, certification

JACEK A. PIĄTKIEWICZ^{1/}, EWA KOMOROWSKA^{2/}, ANNA ŚLIŻEWSKA^{1/}, ANDRZEJ SZPAK^{1/}

^{1/} Zakład Zdrowia Publicznego, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, ul. I Armii Wojska Polskiego 2/2, 15-103 Białystok

^{2/} Podlaski Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Białymstoku, ul. Warszawska 15, 15-062 Białystok

Oprócz badań lekarskich kandydatów na kierowców przed uzyskaniem prawa jazdy kierowcy nie wykonujący transportu drogowego podlegają badaniom lekarskim tylko w specjalnych sytuacjach, które reguluje art. 122 ust. 1 pkt 3a, 3b, 4 i 5 Ustawy z dnia 20.06.1997 r. Prawo o ruchu drogowym. Są to badania wykonywane z powodu: zastrzeżeń, co do stanu zdrowia kierowcy, uczestniczenia kierowcy w wypadku drogowym, prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka o działaniu podobnym do alkoholu, orzecznictwa o niepełnosprawności. Badania lekarskie w powyższych sytuacjach są szczegółowo regulowane w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 07.01.2004 r. w sprawie badań lekarskich kierowców i osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdem. Przepisy Ustawy, jak i Rozporządzenia, budzą szereg wątpliwości, które zostały przedyskutowane w pracy.

Problem został również zilustrowany danymi dotyczącymi ww. badań lekarskich, które były prowadzone w Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy (WOMP) w Białymstoku. W latach 2005-2007 w WOMP w Białymstoku wykonano łącznie 4151 badań lekarskich w sytuacjach opisanych w art. 122 ust. 1 pkt 3a, 3b i 4 Ustawy Prawo o ruchu drogowym. Wydano 3311 pozytywnych i 840 negatywnych orzeczeń. Liczba badań lekarskich w poszczególnych latach wynosiła: 2005 r. – 1357 badań, 2006 r. – 1647, 2007 r. – 1147. Na podstawie poszczególnych punktów art. 122 ust. 1 Ustawy Prawo o ruchu drogowym wykonano następującą liczbę badań: pkt 3a – 421 badań, pkt 3b – 3597, pkt 4 – 133. Wśród badanych kierowców było 3844 mężczyzn (92,7%) i 304 kobiety (7,3%).

Wskazane są zmiany przepisów określające w sposób jednoznaczny zasady postępowania w przedstawionych rodzajach badań lekarskich.

Słowa kluczowe: *badania lekarskie kierowców, prawo o ruchu drogowym, wypadkowość drogową, nietrzeźwi kierowcy*

In Poland medical examinations of car drivers are obligatory before driving licence and for car drivers participating in road transport. Apart from this, some car drivers are subject to medical examinations in special situations, according to the regulations of art. 122 sec. 1 of the act of 20 June 1997 – Law on Road Traffic. These situations comprise: the driver's participation in a car accident (point 3a), driving in an intoxicated state (point 3b), problems with the driver's health (point 4) and certified disability (point 5). The rules of medical examinations in the above mentioned situations are regulated by the decision of the Minister of Health of 7 January 2004 on medical examinations of car drivers and persons applying for the rights to drive. Regulations of the law and decrees arouse some doubts which have been discussed in the paper.

The problem has been illustrated with the data on medical examinations conducted at the Podlaski Regional Centre of Occupational Medicine in Białystok. During 2005-2007 in that Centre 4151 medical examinations were carried out in situations regulated in art. 122 sec. 1 points 3a, 3b and 4 of the Law on Road Traffic. 3311 positive and 840 negative certificates were issued. The

numbers of medical examinations in respective years: 2005 – 1357, 2006 – 1647, 2007 – 1147. Basing on particular points of art. 122 sec. 1 of the Law on Road Traffic, the following numbers of medical examinations were carried out: point 3a – 421, point 3b – 3597, point 4 – 133. Among the examined car drivers there were 3844 males (92.7%) and 304 females (7.3%).

The authors suggest that the regulations should be changed so that they explicitly determine the procedures of the presented types of medical examinations.

Key words: *medical examinations of car drivers, road traffic regulations, car accidents, drunk drivers*

Ocena zasobów osobistych i funkcjonowania psychologicznego kandydatów na kierowców oraz po odebraniu prawa jazdy

Assessment of personal strenghts and psychological functioning of the two groups: candidates for drivers and drivers who lost their driving licence

LECH GRODZKI, PAULINA ZIELIŃSKA

Katedra Zdrowia Publicznego, Collegium Medium im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, ul. Sandomierska 16, 85-830 Bydgoszcz

Wprowadzenie. Posiadanie uprawnień do kierowania pojazdami jest w dzisiejszych czasach koniecznością, a nawet normą społeczną. Główną przyczyną upatruje się w rozwoju technologii motoryzacyjnej, ale przede wszystkim w tempie życia oraz wymaganiach, jakie stawia nam życie w aspekcie czasu oraz mobilności.

Cel. Poznanie czym i w jakim zakresie różnią się zasoby osobiste kandydatów na kierowców oraz kierowców, którym odebrano uprawnienia do kierowania pojazdami.

Wyniki i wnioski. Zauważalną tendencją wśród badanych należących do obu grup jest pomijanie przy wyborze istotnych wartości osobistych, tj.: inteligencja, wiedza, stanowczość. Kierowcy, którym zatrzymano prawo jazdy, 3-krotnie rzadziej wybierali inteligencję, jako wartość osobistą niż kandydaci na kierowców. Istotne różnice w częstości wyboru wartości osobistych można zaobserwować rów-

nież w odniesieniu do dobroci, którą osoby z zatrzymanym prawem jazdy zaznaczały 2-krotnie częściej. Badani kierowcy, którym zatrzymano prawo jazdy, mniej cenią sukcesy w nauce czy pracy jako zasób osobisty aniżeli kandydaci na kierowców. Ponadto, osoby, które utraciły uprawnienia do kierowania pojazdami, uzyskały wyniki świadczące o bardzo pozytywnej ocenie dobrego samopoczucia. Osoby, które utraciły uprawnienia do kierowania pojazdami, na tle kandydatów na kierowców cechują się znacznie niższą odczuwaną satysfakcją z życia. Okazało się, że 83% osób, które oceniły swoją satysfakcję na niską, uzyskały wysokie wyniki w odniesieniu do subiektywnej oceny dobrego samopoczucia. Z badań wynika, że osoby, które utraciły uprawnienia do kierowania pojazdami, cechują się większym tłumieniem negatywnych emocji.

Słowa kluczowe: *funkcjonowanie psychologiczne, kierowcy, zasoby osobiste, zatrzymanie prawa jazdy*

Introduction. Having a driving licence is nowadays a necessity or even a social norm. The main cause for such a state is ascribed to the development of automotive technologies, but foremost to the pace of life and the requirements regarding time and mobility.

Aim. Checking the difference in personal strenghts among the subjects from the two research groups: the candidates for drivers and the drivers who lost their driving licence.

Results and conclusions. A noticeable tendency among the subjects from both groups is omission in the questionnaire of some important personal values such as: intelligence, knowledge, and decisiveness. The drivers whose driving licence was suspended, in the questionnaire chose intelligence 3 times less often than the candidates for drivers. Significant differences in the frequency of choosing personal values are also observable with reference to goodness. Goodness was chosen 2 times more often by the drivers who lost their driving licence. The success in work or education was valued higher as a personal strength by the candidates for drivers than by the drivers with a suspended driving licence.

Moreover, the people who lost their driving licence scored higher in assesement of the subjective well-being. On the other hand, compared to the candidates for drivers, they exhibited a significantly lower life-satisfaction. The analysis has shown that 83% of people who assessed their life-satisfaction as low, scored high when assessing their subjective well-being.

The research has indicated that the drivers who lost their driving licence had a significantly higher tendency to suppress negative emotions.

Key words: *psychological functioning, drivers, personal strengths, suspension of driving licence*